

Bohoslužby ETF - středa po svatodušní neděli - 27. 5. 2015

1. čtení: J 3,1-21

2. čtení: Ř 8,1-17

Kázání:

Milé sestry, milí bratři,

byli jste osvobozeni, ujišťuje apoštol Pavel křesťany v Římě.

Byli jste osvobozeni, ujišťuje také nás.

Nežijete totiž podle těla, ale podle Ducha, pokračuje. Nejste otroci těla, ale jste synové Boží.

Život podle těla a život podle Ducha, otroctví a svoboda – to jsou dvě základní alternativy, které před nás apoštol Pavel staví. V českém ekumenickém překladu se tento kontrast do jisté míry ztrácí. Aby se vyhnuli nedorozumění, použili překladatelé namísto řeckého „kata sarka“, podle těla, výrazy jako „lidská slabost“, „sobectví“, „vlastní vůle“ či „vlastní síly“. Snad se báli toho, aby Pavlovo rázné odmítnutí života podle těla nebylo pochopeno jako pohrdání tělesností a smyslovostí.

Smyslovost a tělesnost nejsou zajisté samy o sobě nic špatného a opovrženého. K člověku patří – bez nich je lidská existence v tomto světě nemyslitelná.

Přesto však varování, abychom se měli před svým tělem na pozoru, nelze šmahem odmítnout jako něco, co je překonané a co naší době nenáleží. Příliš snadno se může stát, že člověk učiní své tělo prostředkem svého zotročení. Svým břichem se člověk příliš lehce nechá vláčet sem a tam. Požadavek, aby člověk vládl nad svým tělem, a ne aby tělo vládlo nad člověkem, platí stále.

Snad není příliš odvážné říci, že vědomí toho, že lidská existence se nevyčerpává pouze v uspokojování tělesných potřeb a ve smyslových požitcích, ale její pravá hodnota a smysl jsou založeny v oblasti ducha, je společné lidem napříč kulturami i věky. Pokusy pochopit člověka jenom jako poněkud více sofistikované zvíře, pro něž jsou veškeré umění, náboženství či filosofie pouhými nástroji v evolučním boji, sice existují – je však otázka, nakolik jsou přesvědčivé. Skutečně zkoumá neurovědec zákoutí lidského mozku pouze proto, aby zajistil lepší přežití lidského rodu? Ani trochu ho přitom nepohání touha po poznání a pravdě? Proč nás i po mnoha set letech rozechvívá Sofoklův Oidipus či Shakespearův Hamlet? Není to proto, že nám nejde pouze o to, abychom přežili, ale se že tváří tvář smrti ptáme proč být a jak být?

Život podle těla a život podle ducha lze chápat jako dvě základní možnosti lidské existence. Život podle těla je život zvířecí, konzumní, otrocký a pasivní. Život podle ducha je naproti tomu život vpravdě lidský, život svobodný, tvořivý, vztažený k pravdě a smyslu.

Přesto by to skutečně bylo nedorozumění, kdybychom Pavlovu rozlišení mezi životem podle těla a životem podle ducha porozuměli pouze takto.

Život podle těla v listu Římanům totiž není pouhým návratem na zvířecí úroveň, ale je životem v hříchu – zvráceným lidstvím. Naproti tomu život podle ducha je vpravdě lidským proto, že je životem obnoveným v Ježíši Kristu.

Tělo – sarx – tak není pouhou tělesností se všemi jejími úskalími, ale stává se symbolem pro tu sílu v nás, která nás žene pryč od Boha, která nás vytrhává ze společenství s ním,

s druhými lidmi i s celým Božím stvořením. Tělo je symbolem pro moc, která staví do popředí naše vlastní já – jemu pak podřizuje vše ostatní. Není to pouhé následování pudů, které máme společné se zvířaty, ale něco, čeho je schopen jenom člověk.

Život podle těla je proto životem sobeckým. Toto sobectví může nabývat nejrůznějších podob, od těch nejvulgárnějších a zcela zjevných až po zdánlivě ušlechtilé a rafinovaně skryté – a to skryté nejen druhým lidem, ale i nám samým. Lze žít asketicky, lze žít mravně, lze žít zbožně – a přesto manipulovat druhými a obelhávat přitom sami sebe. Příkladů by se našlo více než dost: v literatuře, v životě – a hlavně v našem vlastním nitru.

Život podle těla je životem v izolaci, životem plným boje, soupeření a závisti. Žijeme-li podle těla, druhý člověk nám může být pouze protivníkem, nástrojem pro uspokojení vlastního ega, terčem výsměchu či naopak tím, před kým se hrbíme, podlézáme mu a jehož se bojíme.

Život podle těla je životem v odloučenosti od Boha – a to i uprostřed života zdánlivě zbožného. Jak snadno lze zaměnit vůli svoji za vůli Boží, jak lehké je podlehnout pokušení snažit se Bohem manipulovat. Také strach z Boha je výrazem této odloučenosti. Hrozím-li se Boha, z čeho mám vlastně strach? Sama o sebe se bojím: mám strach o své pohodlí, o své plány, o svoji vůli, o svoji spásu. Žiji-li podle těla, mám-li za cíl pouze sebe samu, mění se můj vztah k Bohu ve vztah otroka ke svému pánovi – ve vztah vzájemného nepřátelství a latentního boje o moc.

Život podle těla je životem odcizeným. Nejen Bohu a druhým, ale i sobě samému. Žiji-li podle těla, jsem otrokem svého vlastního já. Jsem otrokem své snahy o výkon, své touhy po vyniknutí, své vlastní libovůle.

Život podle těla, život sobecký, otrocký, odcizený, život odloučený od druhých i od Boha, je životem vedoucím ke smrti. Této zhoubné moci těla podléháme všichni. Vy i já. Jsme zajatci sebe samých. Pokoušíme-li se žít dobře, mravně a zbožně, je to skutečně vždy z čisté nezištnosti? Není v tom ani kousek snahy o vládu nad druhými? Ani trošku sobectví?

Jak ubohý jsem to člověk, zoufale volá apoštol Pavel. Vždyť nekonám to, co chci, ale co nenávidím. Kdo mě vysvobodí z tohoto těla smrti?

Hned však odpovídá sobě i nám: „Nyní však není žádného odsouzení pro ty, kteří jsou v Kristu Ježíši.“ Začarovaný kruh, do nějž nás vhání naše sobectví, je zlomen. Veškerá naše snaha o zajištění sebe samých se najednou ukazuje jako zbytečná. Naše já už není něčím, co si musíme nejprve pracně vybojovat na Bohu i druhých, ale je tím, co dostáváme. Jen když se vzdám sebe sama, veškerého svého úsilí o sebeprosazení, mohu sebe znovu přijmout z rukou Božích. Svobodnou se stanu jen tehdy, když se odevzdám do Boží vůle.

A tak to již není tělo, mé sobectví a má libovůle, co mi vládne, ale duch Boží a Duch Kristův. Nežiji už já, ale žije ve mně Kristus. „Vy však nejste živi v těle, ale v Duchu,“ slyšíme Pavla. Veškerý strach o sebe sama, veškerá úzkost jsou pryč. I když mnohdy stále ještě nekonáme to, co vyžaduje zákon Boží a co bychom chtěli, i když v nás stále ještě působí naše sobectví, není třeba se ho obávat. Moc hříchu je zlomena. Úzkostlivé zvolání apoštola Pavla se tak mění z výrazu zoufalství v radostné ujištění: i kdyby se starý člověk ve mně sebevíc vzpouzel, nenabyde znovu vlády. Nepatříme totiž už sami sobě, ale tomu, který za nás umřel a jehož Ducha jsme přijali.

Tělo nás žene do izolace a smrti, Duch Kristův nám dává život. Vrací nás znovu do společenství: s Bohem, s druhými lidmi i s celým Božím stvořením.

Duch proměňuje náš vztah k Bohu: nejsme už otroky třesoucími se strachem před hrozivým a nevypočitatelným Pánem, ale syny a dcerami Božími. Duch obnovuje naše modlitby: učí nás vzdávat se svých vlastních představ a tužeb a odevzdávat se do vůle Boha – a sice Boha, který je naším Otcem.

Duch proměňuje náš vztah k lidem. Namísto vzájemného boje o moc obnovuje pokoj. Z vládnoucích a ovládaných činí sestry a bratry. Život podle ducha je vždy životem ve společenství. Proto také dary Ducha nejsou ničím individuálním, co by sloužilo jen mé osobní zbožnosti či dokonce mým ambicím, ale jsou něčím bytostně sdíleným. Duch Kristův je Duchem zakládajícím církev – Duchem, který nás z nás činí jedno tělo.

Duch proměňuje náš vztah k celému Božímu stvoření. Není to totiž jen člověk, koho Bůh v Ježíši Kristu vysvobodil z otroctví zániku, ale – jak čteme v listu apoštola Pavla Římanům o kus dále – celé tvorstvo toto vysvobození toužebně vyhlíží a očekává. Ne individuální spása, ne vytržení z tohoto světa, ale obnova Božího stvoření je tím, v co nám Duch dává doufat.

Milé sestry, milí bratři. Byli jste – byli jsme – vysvobozeni. Není to už duch našeho sobectví, který v nás žije, ale Duch Kristův. Duch lásky, pokoje a obecnství. Toho se držte.